

مسئولیت ناشی از تنبیه بدنی کودکان

مولفین

محمود پویان

(کارشناس ارشد حقوق خصوصی)

دکتر احمد رضا بهنیا فر

(عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد دامغان)

انتشارات سخنوران

۱۳۹۵

سرسنانه:	پویان، محمود، ۱۳۵۵ -
عنوان و نام پدیدآور:	مسئولیت ناشی از تنبیه بدنی کودکان / مولفین محمود پویان، احمد رضا بهنیا فر.
مشخصات نشر:	تهران: سخنوران، ۱۳۹۵
مشخصات ظاهری:	ز، ۱۶۲ ص.
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۳۸۳-۷۴۴-۷
وضعیت فهرست‌نویسی:	فیا
یادداشت:	کتابنامه: ص. ۱۵۵-۱۶۲.
موضوع:	حقوق کودک - جنبه‌های مذهبی - اسلام
موضوع:	حقوق کودک - ایران
موضوع:	تنبیه بدنی کودکان
موضوع:	Corporal punishment of children
موضوع:	Children's rights -- Iran
موضوع:	Children's rights -- Religious aspects -- Islam
شناسه افزوده:	بهنیا فر، احمد رضا، ۱۳۴۹ -
رده‌بندی کنگره:	۱۹۵ م۹/۴ BP۲۵۳
رده‌بندی دیویی:	۶۴۰/۲۹۷
شماره کتابشناسی ملی:	۳۳۳۰۵۴

عنوان کتاب: مسئولیت ناشی از تنبیه بدنی کودکان

مؤلفین: محمود پویان، دکتر احمد رضا بهنیا فر

صفحه آرا و طراح جلد: پیشگامان مسیر دانش

ناشر: سخنوران

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۵

آدرس: کارگر شمالی، بعد از ادوارد براون، شماره ۱۴۰۷، طبقه اول، انتشارات سخنوران

آدرس الکترونیکی: thesis.pub۲۰۱۴@gmail.com

آدرس سایت: www.thesispublishation.com

شماره تماس: ۰۹۱۹۳۶۱۶۶۱۳ - ۰۲۱۶۶۴۷۶۳۰۶

ISBN: ۹۷۸-۶۰۰-۳۸۳-۷۴۴-۷

قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

۱۱.....	چکیده
۱۳.....	مقدمه
۱۵.....	فصل اول: تعاریف، و مفاهیم بنیادین
۱۵.....	مبحث اول: مفهوم کودک
۱۶.....	گفتار اول: مفهوم و معیار کودکی در اسلام
۱۷.....	بند اول: دیدگاه قرآن کریم در مورد معیار کودکی
۲۲.....	بند دوم: معیار کودکی در سنت (روایات)
۲۹.....	بند سوم: معیار کودکی در کلام فقهای امامیه
۳۳.....	گفتار دوم: مفهوم و معیار کودکی در قوانین ایران
۳۵.....	گفتار سوم: مفهوم و معیار کودکی در معاهدات بین المللی
۳۷.....	مبحث دوم: مفهوم تنبیه بدنی
۳۷.....	گفتار اول: تعریف تنبیه بدنی
۴۰.....	گفتار دوم: مصادیق تنبیه بدنی
۴۱.....	مبحث سوم: اصطلاحات فقهی باب تنبیه
۴۱.....	گفتار اول: تأدیب
۴۴.....	گفتار دوم: تعزیر
۴۷.....	مبحث چهارم: مفهوم مسئولیت
۴۷.....	گفتار اول: تعریف مسئولیت مدنی
۴۸.....	گفتار دوم: تعریف مسئولیت کیفری

۴۹	گفتار سوم : تفاوت مسئولیت مدنی و کیفری
۵۱	فصل دوم : تنبیه بدنی کودکان در فقه امامیه
۵۱	مبحث اول : اهمیت و ضرورت تنبیه بدنی به عنوان یک روش تربیتی
۵۴	مبحث دوم : مشروعیت تنبیه بدنی کودکان
۵۵	گفتار اول : عدم جواز تنبیه بدنی کودکان
۵۷	گفتار دوم : جواز تنبیه بدنی کودکان
۵۷	بند اول : دلالت ادله مطلوبیت تربیت بر جواز تنبیه بدنی
۵۸	بند دوم : مقتضای اطلاق دلیل تنبیه بدنی به خاطر تأدیب
۶۱	مبحث سوم : ادای تنبیه بدنی کودکان
۶۱	گفتار اول : قرآن مجید
۶۳	گفتار دوم : سنت (روایات)
۶۴	بند اول : روایات بیانگر جواز تنبیه بدنی کودکان
۷۳	بند دوم : روایات منبع تنبیه بدنی کودکان
۷۵	گفتار سوم : اجماع
۷۶	گفتار چهارم : عقل
۷۸	مبحث چهارم : مسئولیت شرعی کودکان
۷۸	گفتار اول : مسئولیت مدنی
۷۹	گفتار دوم : مسئولیت کیفری کودک
۸۰	مبحث پنجم : حکم تأدیب کودک
۸۴	مبحث ششم : شرایط تنبیه بدنی کودکان
۸۴	گفتار اول : کیفیت تنبیه بدنی
۸۵	بند اول : تنبیه آخرین مرحله تربیت
۸۷	بند دوم : قصد تربیت
۸۸	بند سوم : سن تنبیه شونده
۸۸	گفتار دوم : افراد مجاز به تنبیه بدنی کودکان
۸۹	بند اول : حاکم شرع
۹۱	بند دوم : ولی کودک

۹۴.....	بند سوم : وصی
۹۵.....	بند چهارم : معلم
۹۸.....	گفتار سوم : مقدار تنبیه بدنی کودکان
۱۰۷.....	مبحث هفتم : ضمان تنبیه کننده
۱۰۷.....	گفتار اول : اگر تنبیه کننده ولی شرعی کودک باشد
۱۱۰.....	گفتار دوم : اگر تنبیه کننده ولی شرعی کودک نباشد
۱۱۲.....	فصل سوم : تنبیه بدنی کودکان در حقوق موضوعه
۱۱۲.....	مبحث اول : تنبیه بدنی کودکان در اسناد بین المللی و منطقه ای
۱۱۴.....	گفتار اول : منشور تنبیه بدنی کودکان در اسناد بین المللی راجع به حقوق کودک
۱۱۴.....	بند اول : اعلامیه ی بین المللی حقوق کودک
۱۱۷.....	بند دوم : کنوانسیون حقوق کودک
۱۲۵.....	گفتار دوم : ممنوعیت تنبیه بدنی کودکان در اسناد بین المللی حقوق بشر
۱۲۶.....	بند اول : اعلامیه ی جهانی حقوق بشر ، فرمان " متحد "
۱۲۹.....	بند دوم : میثاق بین المللی حقوق اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی
۱۳۲.....	بند سوم : میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی
۱۳۵.....	بند چهارم : کنوانسیون منع شکنجه و دیگر رفتارها یا بازات های ظالمانه ، غیر انسانی یا تحقیر آمیز
۱۳۸.....	گفتار سوم : ممنوعیت تنبیه بدنی کودکان در اسناد منطقه ای حقوق بشر
۱۳۸.....	بند اول : کنوانسیون اروپایی حقوق بشر
۱۴۰.....	بند دوم : کنوانسیون آمریکایی حقوق بشر
۱۴۱.....	بند سوم : منشور آفریقایی حقوق و رفاه کودک
۱۴۲.....	بند چهارم : منشور اجتماعی اروپایی
۱۴۳.....	مبحث دوم : تنبیه بدنی کودکان در حقوق ایران
۱۴۳.....	گفتار اول : قانون مدنی
۱۴۵.....	گفتار دوم : قانون مجازات اسلامی
۱۵۰.....	فصل چهارم : نتایج و پیشنهادات
۱۵۰.....	نتیجه گیری
۱۵۳.....	پیشنهاها

۱۵۶.....	منابع و مأخذ.....	۱۵۶
۱۵۶.....	منابع فارسی.....	۱۵۶
۱۵۷.....	منابع عربی.....	۱۵۷
۱۶۰.....	منابع انگلیسی.....	۱۶۰
ABSTRACT.....		۱۶۲

www.ketab.ir

تنبیه بدنی کودکان از جمله مسائل مهم در تعلیم و تربیت آنها است که در طول تاریخ مورد پذیرش و یانکوهش قرار گرفته است. متأسفانه در جوامع امروزی بسیاری از حقوق کودکان مورد بی مهری قرار گرفته است و این حقوق توسط بزرگسالان نقض می‌گردد. به راستی در فقه اسلامی چه راه‌هایی توصیه شده؟ و نیز در حقوق موضوعه چه قوانینی وضع گردیده است؟ در آیات قرآن و روایات رسیده از ائمه‌ی معصومین (علیه السلام) تأکید خاصی بر تکریم، محبت، گذشت، شفقت و رفق و مدارا نسبت به کودکان شده است. در فقه اسلامی، عین اولیه در تنبیه کودک حرمت است و تحت شرایط خاصی به عنوان تدبیری برای حفظ نظام خانوادگی و در جهت تربیت و اصلاح رفتار کودک، جایز دانسته و برای محافظت بر مصلحت، ضمانت‌های اجرایی حسن نیت و مسئولیت‌تدارک دیده شده است. در این بین شناخت دیدگاه اسلام و بویژه فقه امامیه که در کشور ما منبع و راهنمای بیشتر قوانین موضوعه است می‌تواند گام مهمی در وضع قوانین مناسب برای کودکان باشد. از سوی دیگر سالهاست حقوق موضوعه تلاش می‌نماید از تنبیه و مجازات بدنی کودکان جلگه‌گیری نموده و این پدیده را از جامعه‌ی بشری حذف نماید و در سالهای اخیر اسناد بین‌المللی درصدد حمایت همه‌جانبه‌ی حقوقی از کودکان و ممنوعیت تنبیه و مجازات بدنی آنان برآمده‌اند. بنابراین در بدو امر و به ظاهر، دو رویکرد متعارض شکل می‌گیرد. بدین جهت در این پژوهش ضمن تبیین و بررسی موضوع واقعی این دو دیدگاه سعی گردیده است با توجه به منافع، حقوق، تربیت، مصلحت و غبطه‌ی کودک، راه کارهای مناسب جهت نزدیکی دو رویکرد به یکدیگر ارائه گردد.

پیامبر اکرم (ص) می‌فرماید: «اکرموا اولادکم و احسنوا آدابهم»

(فرزندان خود را اکرام کنید و آداب و روش پسندیده را به آنها بیاموزید)

تربیت، هدف اصلی ادیان الهی است که همه به یک روش و شیوه‌های تربیتی مختلفی، از تشویق و موعظه تا تهدید و تنبیه، را ارائه نموده است. در این بین خانواده بعنوان هسته اصلی و شالوده‌ی جامعه‌ی بشریت می‌تواند در اجرای صحیح تربیت و پرورش روحی و اخلاقی کودکان که اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، نقش بسزایی ایفا کند. به تعبیر دیگر، خانواده پایه‌گذار اصلی و شالوده‌ی شکوفایی شخصیت کودک می‌باشد.

تنبیه بدنی کودکان یکی از روش‌های تربیتی است که در موارد و موقعیت‌های خاصی و تحت شرایطی در جهت اصلاح رفتار آنان، اعمال می‌گردد. اما به علت استفاده نادرست و نابجا، غالباً نتیجه مطلوب و مورد نظر را نمی‌دهد، و چه بسا ممکن است به صورت عامل تخریبی نمایان گردد؛ تا حدی که برخی از متخصصان تعلیم و تربیت، جنبه‌ی اصلاحی آن را آشکار نموده و به طور کلی تنبیه را منع می‌نمایند. و آن را از عوامل خشونت علیه کودکان بر می‌شمردند.

حال برآنیم این تنبیه که به منظور اصلاح رفتار و جلوگیری از ارتکاب مجدد عمل ناپسند

کودکان، نسبت به آنها اعمال می‌شود را از نظر فقه اسلامی و قوانین موضوعه بررسی نماییم. شناخت دیدگاه دقیق اسلام در این زمینه می‌تواند علاوه بر انتخاب یک فرآیند تربیتی صحیح و کامل در راستای تربیت کودکان، گامی مهم در وضع و تصویب قوانین مناسب در ارتباط با کودکان باشد.

در این پژوهش به دنبال یافتن راه کارهایی جهت وضع دقیق قوانین تربیتی و تأمینی و نیز ارائه‌ی راه کارهایی مناسب برای جلوگیری از سوءاستفاده و سوء رفتار با کودکان هستیم با این امید که گامی جهت تشفی و تسکین درد کودکان باشد که جز گریه راه دفاعی ندارند.

www.ketab.ir